

Încerc în câteva fraze să prezint unele aspecte despre un român cu o cultură deosebit de complexă, care, în viziunea anului 2021, a fost printre cei mai tineri manageri, antreprenori, diplomați, comercianți și distribuitori de carte veche, în Transilvania și Banat, implicat în acte de justiție, vorbitor a mai multor limbi precum: rusă, germană maghiară, greacă. Strateg, a iubit și a fost iubit, dar și hulit, comandir, domn fără coroană, timp de 123 zile (23 ianuarie – 27 mai 1821) care în urmă cu 200 de ani devenea unul dintre cei mai mari eroi la cei 41 ani de viață, care a făcut ca anul 1821 să devină pragul istoric spre o societate modernă pentru România.

*„Avea stofă de om mare dar timpul, locul și mijloacele i-au lipsit”, Ștefan Scarlat
Dăscălescu despre Tudor Vladimirescu (A. Otetea)*

Tudor din Vladimiri Gorjului s-a născut în anul 1780, fără alte detalii, dar după unii la Cerneți – Mehedinți, din familia Mitrofan, iar după alții în localitatea Vladimir – Gorj, prezentat cum nu se poate mai bine de către N. Iorga astfel: „Om de statură mai mult înalt decât de mijloc, talia bine proporționată, față blondă, mustața galbenă, părul castaniu, obrazul, mai mult rotund decât oval, nici prea durduț, nici slab, cu o mică bărbie, om nu urât; sta drept țăntoș; vorba brevă, răstită, și după facultatea lui destul de elocventă, aer de comandant....., stofă de om mare....., drept ca un soldat, serios, posomorât vorbea răpede, impozant dar puțin”. În calitatea mea de coordonator al Structurii Asociative, pe principiul teritorialității sub denumirea de “Fiii Gorjului-Timișoara 1984”, care au devenit membrii fondatori la „Asociația Științifică pentru Consolidare Mediu Asociativ”, cu o activitate de peste 37 ani neîntrerupți, am organizat mai multe evenimente de omagiere și comemorare a personalităților gorjene, respectiv C. Brâncuși, Tudor Vladimirescu, Ecaterina Teodoroiu, Arettia Tătărașcu, Gh. Magheru, și alte personalități cu rezonanță națională. Eficiența evenimentului de la 1821, s-a regăsit în mediul social și național, s-a constituit într-un prag istoric de trecere la Epoca modernă și contemporană, așa cum este prevăzut în istoria României, (compendiu, pag 271 – 277), tratat ca „mișcarea revoluționară din 1821 de sub conducerea lui Tudor Vladimirescu – prolog al revoluției burgheze”, având ca bază de pornire contradicțiile antagonice dintre țărănimea aservită și boierime. Încă din anul 1814, s-a format nucleul conducător al răscoalei, iar Tudor Vladimirescu a început pregătirile adunând arme, a realizat pregătirea pandurilor din zona Cloșanilor, unde fusese administratorul averilor boierului Ioan Glogoveanu, devenit un bun manager încă de la vârsta de 15 ani, locul unde își cumpărase unele proprietăți, devenind antreprenor, dar și locurile de unde făcea negoț cu vite în Banat, prin Valea Cernei, cu punct de referință Mănăstirea Tismana, dar și în Transilvania pe Valea Jiului, pe la Mănăstirea Lainici, unde urma să își găsească refugiul în timpul prigoanei, din timpul pregătirilor de revoluție în relațiile cu unii reprezentanți habsburgici. Valorificarea rezultatelor acestui eveniment, care a durat numai 123 zile, respectiv din 23 ianuarie 1821, ziua izbucnirii revoluției, prin citirea Proclamației de la Padeș, până la momentul dispariției din cortul de comandă, în apropiere de Târgoviște, în noaptea de 27 mai 1821, au lăsat urme adânci în plan social prin starea de presiune asupra moșierimii, dar și înlăturarea domniilor fanariote, precum și zguduirea celor 3 imperii, care subjugau Principatele Române, respectiv Rusia, Turcia și cel Habsburgic, cu deschiderea căilor spre istoria modernă. Valorificarea rezultatelor s-a regăsit în Revoluția din 1848, Unirea celor 2 principate Țara Românească și Moldova, de la 1859, dar și eliberarea de sub jugul turcesc în urma războiului din 1877-1878, pregătirile pentru unirea din 1918, și de ce nu un exemplu pentru 1989 cu multe alte aspecte istorice. Se folosește de împrejurările istorice din zona de vest, respectiv răscoala sârbilor împotriva Imperiului Otoman (1804 – 1816) care a avut un mare ecou în rândurile tuturor popoarelor asuprite din Balcani și Europa Centrală, valorificând relațiile economice, sociale și culturale între popoarele de pe cele două maluri ale Dunării, îndeosebi între români și sârbi, în justificarea calității atribuite de mare strateg. S-a format o mișcare generală antiotomană în toamna anului 1820, pe care, de asemenea Strategul Tudor Vladimirescu o valorifică din plin, drept pentru care își asumă rolul de a ridica „norodul” românesc, având și încredințarea de la „Comitetul de oblăduire”, format la moartea

domnitorului Alexandru Șuțu, la mijlocul lunii ianuarie 1821, confirmată și prin legământul din același timp, dintre Domnu Tudor și doi conducători eteriști, respectiv Iordache și Farmache. Cronologic, fără a fi în măsură să redau, în acest articol, cât mai multe date, am extras și mi-am asumat unele aspecte, iar pentru detalii recomand cartea scrisă de către S. Știrbu, din 1956, „Răscoala din 1821 și legăturile ei cu evenimentele internaționale”, din care redau, pe scurt unele aspecte, despre împletirea factorilor obiectivi și subiectivi în dezvoltarea politică a lui Tudor Vladimirescu, astfel:

Factori cu caracter economic: răspândirea sortimentelor de mașini pentru primele procese simple; dezvoltarea impetuoasă a producției mărfurilor; jăfuirea țăranimii prin exproprieri în condițiile începutului procesului de acumulare primitivă a capitalismului; stagnarea și ruinarea producției industriale autohtone datorită concurenței efectuate de statele apusene; înăsprirea exploatării maselor populare;

Factori cu caracter politic: intensificarea luptei de eliberarea maselor populare; ecoul revoluțiilor europene; instalarea la putere a sârbilor răsculați; sprijinul acordat de Rusia popoarelor subjugate din Balcani; schimbările teritoriale în urma războaielor europene;

Factori cu caracter personal privind viața și activitatea lui Tudor Vladimirescu: 1802, la vârsta de 22 ani, se ocupa de treburi negustorești; 1803, devine pandur la oastea care constituia „Unitatea de Pionier”, a viitoarei armate naționale; 1806, este trimis ca vâtaf de plai la Cloșani; 1818, avansat în rândurile cadrelor ofițerești devine organizatorul „Unităților Trupelor Combatante”, ale oastei pandurilor, la vârsta de 28 ani; 1810, decorat cu ordinul „Sfântul Vladimir” ceea ce echivalează cu un „Certificat de Absolvire”, despre maturitatea sa în domeniul artei militare la vârsta de 30 ani; 1813, pleacă în străinătate; 1815, colaborează cu „Mișcarea antiotomană” din Oastea Sârbă; 1816, la 36 ani, se încadrează în „Programul Conspirației Revoluționare” elaborat de Orgaki, Kara-Gheorghe, Leventis; 1817, la 37 ani, i se încredințează „Postul de Răspundere Efectivă”, în cadrul pregătirilor pentru organizarea insurecției antiotomane (prin el „Ramificația Revoluționară locală a Eteriei” angajează expedierea celor 600 de panduri la Cerneți și Orșova); 1819, este arestat dar scapă datorită iscusinței sale deosebite; 1820, august, ia hotărârea să plece în Rusia în momentul când se începe etapa luptei sângeroase între forțele revoluționare și reacționare pe plan internațional; 1820 august, rupe definitiv cu îndeletnicirile

gospodărești, consacându-și tot timpul sarcinilor ideologice ale luptei pentru făurirea armatei populare voluntare ca instrument al revoluției; septembrie 1820, începe să frecventeze „Instituția Politică” a consulatului rus, considerând că acesta va putea contribui la realizarea planului său de a făuri o armată populară; septembrie 1820, în urma succesorilor revoluției în Spania și Italia punându-se la ordine de zi sarcina organizării nemijlocite a insurecției armate în țările balcanice, își pune în centrul preocupărilor sale însușirea experienței celorlalte mișcări revoluționare (eteria, decembristii, etc); octombrie 1820, după Conferința de la Izmail, în timpul desfășurării tratativelor între eteriști și decembrști, activitatea sa se încadrează în mod provizoriu în „Planul Comandamentului Unității Supreme” a mișcării revoluționare eteriste; tot în octombrie 1820, renunță la rolul de candidat la misiunile de perspectivă repartizate lui în „Planul Comandamentului Unității Supreme” și revine la „Platforma Comună Revoluționară” în cadrul căreia și a început activitatea sa; noiembrie 1820 încearcă să înjhebeze nucleul armatei populare voluntare prin „Mobilizarea Pandurilor Băstinași”, fără să recurgă la ajutorul arnăuților; tot în noiembrie 1820, în urma eșuării „Planului Comandamentului Unității Supreme”, de a coordona activitatea forțelor revoluționare din nordul și sudul Dunării, își intensifică activitatea pentru realizarea planului său; decembrie 1820, elaborează planul tactic de a masca obiectivul acțiunilor întreprinse (planul Leventis); tot în decembrie 1820, acceptarea de către Orgaki de a sprijini măsurile întreprinse pentru transformarea oastei arnăuților și a pandurilor într-o armată populară voluntară; ianuarie 1821, punerea la dispoziția lui de către Orgaki a unui număr de arnăuți pentru declanșarea răscoalei, ceea ce marchează primul pas practic al făuririi Armatei Populare Voluntare; Ianuarie 1821, difuzarea Proclamației de la Padeș și greutățile în coordonarea și în disciplinarea activității maselor țărănești; februarie 1821, rezultatul anchetei în legătură cu atentatul în care a fost implicat Hagi-Prodan determină cristalizarea și argumentarea originală a ideii că poporul este făuritorul istoriei („Patria se cheamă norodul, iar nu tagma jăfuitorilor,,); aprecierea pozitivă a activității lui de către cercurile progresiste din țară și din străinătate (ecoul succesorilor lui Tudor în cercurile revoluționare din Basarabia și intrarea Eteriei în acțiune); în martie 1821 începutul existenței armatei populare voluntare prin „Înjghebarea și echiparea Trupelor Strânse în Batalioanele <<Adunarea Poporului>>” și întreprinderea marșului spre București.

Ec. Exp. Sevastian Bălescu